

УРОК №4

Тема. Цифри. Десятковий запис натуральних чисел.

Мета: повторити, систематизувати і поглибити знання учнів про десяткову систему числення; ввести поняття класу та розряду числа; відпрацювати навички дотримування правил читання і запису натуральних чисел.

Тип уроку: повторення і систематизація знань і вмінь учнів.

Обладнання: таблиця «Класи і розряди натуральних чисел».

Хід уроку**I. Перевірка домашнього завдання та актуалізація опорних знань**

Усні вправи

1. Які з наведених чисел є натуральними і чому?

$$0; 273; \frac{2}{7}; 3587; \frac{1}{3}; 1.$$

2. Назвіть числа, між якими стоїть натуральне число: 100; 999; *n*. Чи можна розв'язати цю задачу для числа 1? Чому?
3. Скільки натуральних чисел стоїть у натуральному ряду між числами: 35 і 55; 46 і 85; 27 і 40; 10 і 100? Як це обчислити?
4. Спробуйте встановити закономірність у поданих рядах чисел і назвіть наступні два числа в кожному ряду:
- а) 2, 4, 6, 8, ...; б) 1, 3, 5, 7, ...; в) 1, 10, 100, 1000, ...; г) 1, 2, 4, 8,

II. Повторення і систематизація знань

Звичайно, записувати і читати числа учні повинні навчитися в початковій школі. В п'ятому класі треба лише повторити, закріпити і поглибити ці знання. Це можна зробити так.

Учитель пропонує класу виконати завдання і відповісти на запитання.

- Як називаються значки, за допомогою яких записують натуральні числа?
- Скільки різних цифр ми використовуємо, записуючи натуральні числа?
- Запишіть число 233. Тут цифри 3 і 3 (вчитель показує) однакові. А чи однакові значення вони мають? Правильно, не однакові: остання цифра позначає «три одиниці», а середня «три десятки». Остання цифра позначає три одиниці першого розряду, а середня — три одиниці другого розряду. А що позначає перша зліва цифра 2?

Правильно, дві одиниці третього розряду. Число 233 — трицифрове. А які одиниці найвищого розряду в чотирицифровому числі? Правильно, одиниці четвертого розряду.

Хто пригадає, скільки розрядів має один клас? Які ви знаєте класи?

На цьому уроці доцільно буде використати таблицю класів і розрядів (*див. табл.*), у нижній частині якої є прорізи для вставлення «цифр», а також демонстраційну рахівницю.

Числа, розряди і класи											
Клас мільярдів			Клас мільйонів			Клас тисяч			Клас одиниць		
Сотн і	Десятки	Одиниці	Сотн і	Десятки	Одиниці	Сотн і	Десятки	Одиниці	Сотн і	Десятки	Одиниці
		1	9	3	5	8	4	4	7	0	2

На цьому уроці можна познайомити учнів з назвами великих чисел (*див. перший форзац підручника*), але примушувати запам'ятовувати ці назви не треба.

Під час повторення нумерації треба показати учням, який великий мільйон. Для цього можна їм запропонувати обчислити, якою завтовшки була б книга в мільйон сторінок (близько 50 метрів).

Цікаво, що мільйон людей, вишикуваних в один ряд пліч-о-пліч, розтягнулися б на 250 км, мільйон днів становлять більше 27 століть; від початку нашої ери не пройшло ще мільйон днів.

III. Відпрацювання навичок

Усні вправи

- Прочитайте число: а) 85 369; б) 256 308; в) 103 200; г) 1 001 001.
- Яке найбільше і яке найменше чотирицифрове число можна записати за допомогою цифр 0; 3; 5; 7, якщо кожен цифру використовувати один раз?
(Примітка: після виконання цього завдання треба ще раз зауважити, що перша цифра числа обов'язково відмінна від цифри 0.)
- Стьопа Смекалкін задумав двозначне число. Потім переставив в ньому цифри місцями, отримав нове число. Потім знайшов різницю цих чисел. У відповіді отримав нуль. Чи не могли б ви назвати таке число, що має таку ж саму властивість?

Вправи для запису в зошити

№№ 23; 25; 26; 28. (Ще раз звертаємо увагу на можливість використання таблиці для розв'язання вправ на десятковий запис числа.)

IV. Підсумок уроку

Запитання до класу (№ 19; 20; 21)

- Скільки значків використовують для запису натуральних чисел у десятковій системі? Як називаються ці значки?
- Яка цифра не може стояти першою в запису натурального числа?
- Назвіть розряд, в якому стоїть цифра 4 в запису чисел 34,246,473,24

569.

V. Домашнє завдання

п. 2, №№ 19-21 (усно); № 24; 27; 29 (письмово).